

SUBATOJ, VASARIO 5, 1916, DRAMATIŠKAS RATELIS STATYS SCENOJE "ALKANI ŽMONĖS"

VISAS VAKARO PELNAS EIS SERGANČIAM BR. VARGŠUI. M. MELDAZIO SVET., 2242 W. 23rd Pl. Lošimas prasidės 8-se vak. Įžanga 25c ir augščiau. Musų priedermė remti ligonį ir minėtoje dienoje atsilankyti į M. MELDAZIO SVET., 2242 W. 23rd Pl. Po lošimo šokiai. Grieš BALAKŲ ORKESTRA

21 d. sausio burelis darbininkų nuėjo ties Spengler-Loomis kompanijos dirbtuve, kad persergėjus kitus darbininkus nuo dirbimo. Buvo tai 7 val. ryto. Policijos buta prisirengusios išanksto ir tik laukia progos pradėti savo "garbingąjį" malšinimo darbą. Iš darbininkų pusės nesimatė jokios betvarkės. Bet uoliejie kapitalistų tarnai moka surast progą. Surado jie ir 21 d. sausio prie minėtos dirbtuvės. Tuoj pradėta vartoti buožės ir revolveriai. Mandydamas, kad aš, kaippo svetys, negalėsiu nusidėti tvarkos dabolajams, užsimaniau prisitarti arčiau dirbtuvės. Tik staiga, tarsi iš žemės išdygo storas peplingas "dėdė" ir atkišo revolverį. Nusigandau; nejaugi, manau, atėjo paskutinioji valanda?! Baimė buvo vėlta, nes tvarkdarys, matydamas, kad aš nebandau priešintis, pasi-gailėjo šuvis ir tik paėmė manė už apikaklės ir įtempė policijos vežimam. Vežimas buvo veik pilnas, tūciaus grusta dar

ir po manęs. Kuomet jau nebelipė nė stati — nubugdė mus kalėjiman. — O! misliju sau, tai tik svetingumas tos Rockfordo policijos!

Kalėjime teko "pasiviešėti" net 25 valandas, kol likau paliebusuotas. Jame daug ko pamaciau. Ypač man mėtėsi akysna nesulaužoma darbininkų energija. Nepaisant to, kad daugelis liko be darbo, taigi ir be duonos, kad kaikiurių laukė gal ir pinigiska bausmė (žinoma, už "riausių" kėlimą!) — upas buvo kuo geriausias. Nė pas vieną nepastebėjau nusiminimo. Atpenė — jie tarsi pykinti pykino "tvarkos" sargus: kalėjimo sienos drebėjo nuo griausmingų marselietės aidų... Minia pradėjo rinkties ties kalėjimu ir klausėsi darbininkų sutartinės. Valdžia nežinojo, kas daryti. Pagalios paluosuota keli iš tų "maištininkų," ju tarpe ir aš. Nors ir svetys, nors turėjau labai nemalonų priėmimą, visgi nenorėjau skirties su draugais, — taip bu-

vau užvėtas. Ir dabar, budamas toli nuo Rockfordo draugų — atsimenu visa tai. Atsimenu ir kažin kas manyje kalbą: draugai nepasiduokite, jūsų reikalavimai teisingi. Ir, jeigu jūs laimėsite, tai atsiminkite, kuomet eisite prie balsavimo urnų, kad jūsų kova toli gražu dar nelaimėta. Atsiminkite, jeigu jūs atiduosite savo balsą už tas pačias partijas, už kurias iki šiol balsavote, tai nesųkj jums teks susilikti su policisto lazda ir revolveriu...

Jūsų pergalė Socialistų partijoje, — neužmirškite tai!

A. J. Valentas,
St. Charles, Ill.
Ezerielis.

Sustabdytas Putpelų įvežimas

Suvenynty Valstijų Agrikulturos Departamentas delėi praplatinimo putpelų ligos tarpe putpelų, įvežamų Amerikon iš

Mexikos per New Yorko ir Eagle Pass, Texas portus, išleido paliepima sustabdyti šiam sezonui importaciją tų paukščių į Suv. Valstijas nuo 20 d. sausio 1916 metų. Putpelų ligos labai limpa putpeloms. Jei apserga viena kokia putpela buryje, tai iki galui kelionės išdvėsia veik visas burys. Departamento pranešime nurodoma atsilikimai, kur iš burio 160 putpelų liko vos 2—3 paukščiai pasiekę kelionės galą. Tokiu budu, nors šimet Mexikoje yra labai daug putpelų, Suvienynty Valstijų ponai jų neragaus.

Agrikulturos Departamentas praneša taipgi, kad ir kitą metų prieš putpelų sezoną Washington bus laikoma specialės konferencijos, ar leisti importuoti putpelas iš Mexikos, ar ne.

SKAITYKIT IR PLATINKIT "NAUJIENAS"

Panas: Kaip aš pažiuriu į moterų skrybelius, tai taip gaila man pasidaro paukščių, kad jie vargšai turį atiduoti savas plunksnas. Pati: O man da labiau vyrų, nes jie kenčia del jų, kuomet jų pačios moka už jas pinigus.

NAUJIENŲ SPAUSTUVĖ

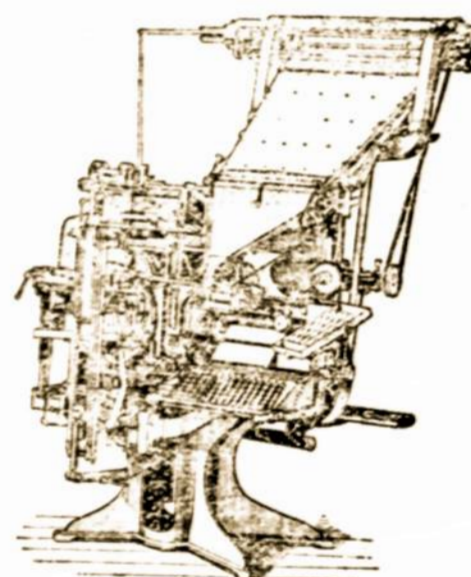
P-a-d-i-r-b-a P-u-i-k-i-a-i G-r-e-i-t-a-i i-r P-i-g-i-a-i

VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

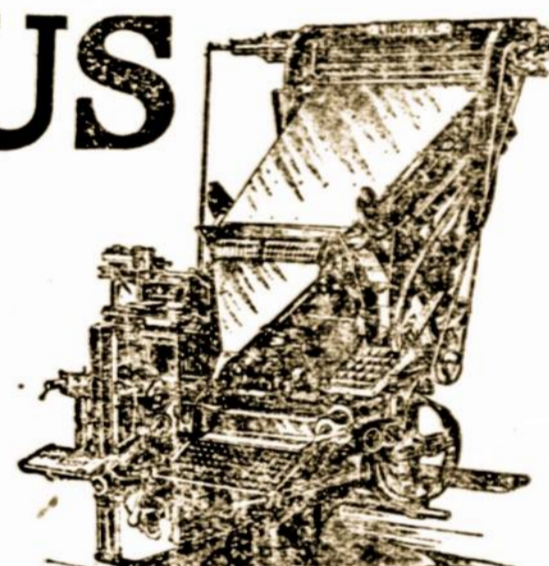
Plakatus, visokio didžio posterius, įvairius cirkuliorius, spalvuotus darbus, kalendorius, knygas, laikraščius etc.

KONSTITUCIJOS = TAI MUSŲ SPECIALIŠKUMAS

NAUJIENŲ SPAUSTUVĖ ĮRENGTA PAGAL PASKIAUSIĄ MADA

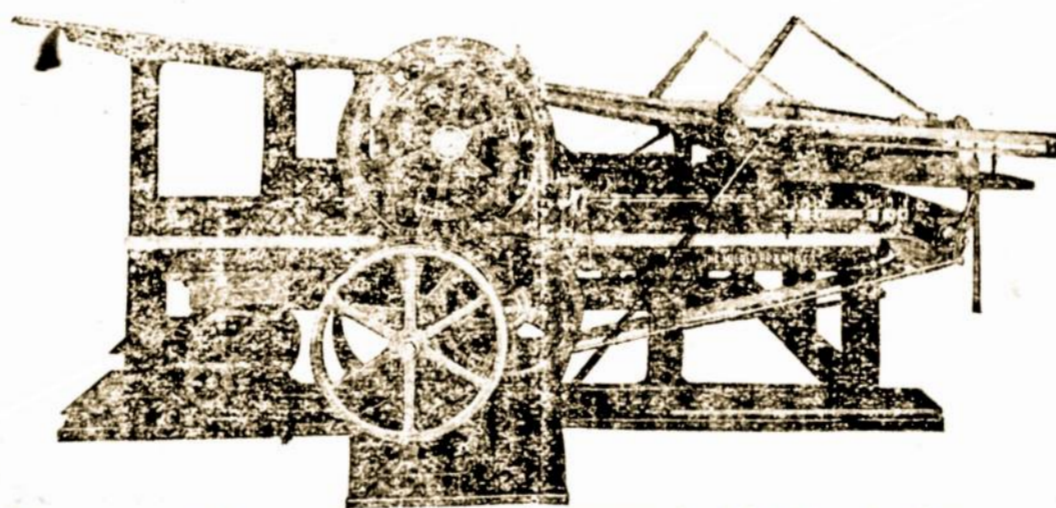

Linotype Model 5 Raidžių rinkimui mašina

Linotype Model 8 Raidžių rinkimui mašina

Ji turi šias mašinas: Semi Rotary presą, kokio neturi nei viena kita lietuvių spaustuvė: Miehle presą; du Gordon presus; dvi Linotype (raidžių rinkimo mašinas) ir kitas, gražiam ir greitam darbo atlikimui, mašinas ir frankius.

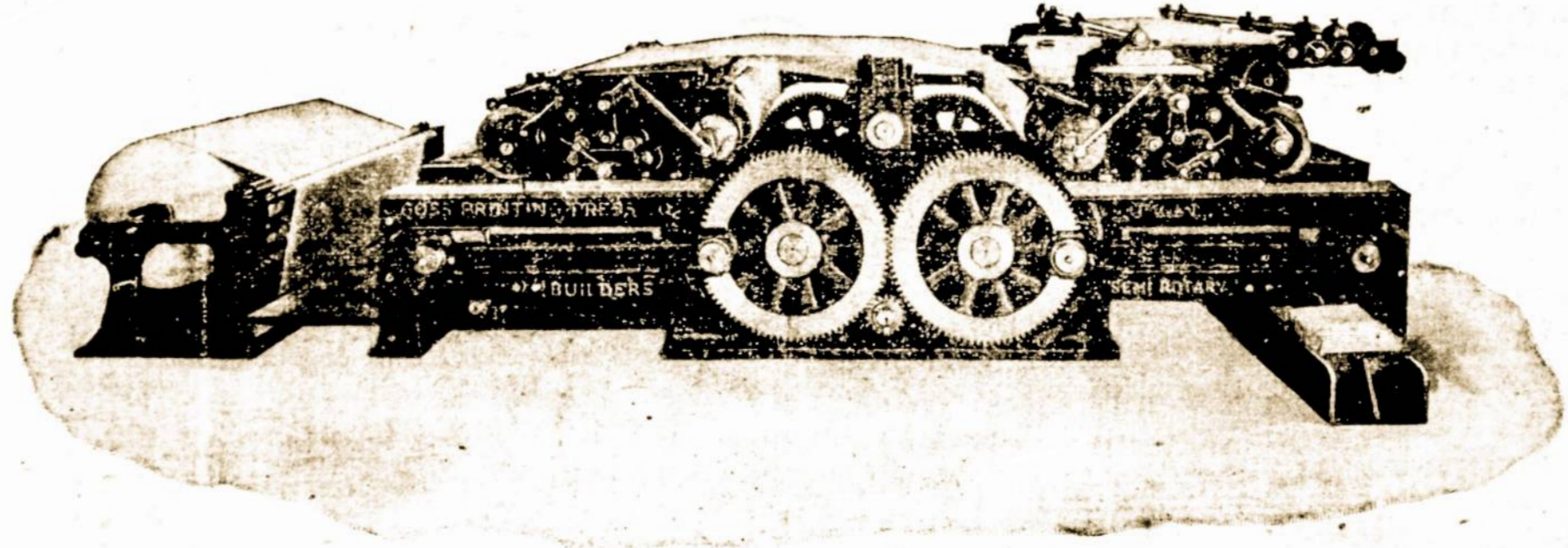

Miehle Press mašina spauzdinimui knygų ir kitokių darbų

NAUJIENŲ SPAUSTUVĖ pripažįsta Lietuvių Zecerių Sąjungą Am. (Lith. Typographical Union of Am.), vartoja jos labelį ir todėl laiko vien tik unijistus, patyrusius darbininkus, delei ko ir darbai, padaryti "Naujienu" Spaustuvėje, visuomet užganėdina kostumerius.

NAUJIENŲ spaustuvėje dirba daugiau darbininkų, negu kokioj - nors kitoj lietuviškoj spaustuvėj Amerikoj.

Taigi, kurie norite, kad jūsų darbai būtų padaryti tinkamai, paveskite juos atlikti NAUJIENŲ UNIJONEI SPAUSTUVEI.

Semi Rotary Press, — mašina laikraščiui spauzdinti.

NAUJIENOS

1840 So. Halsted Street,

Chicago, Illinois.

NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published daily, including Sunday, by Lithuanian News Publishing Company.
Address: 1840 S. Halsted st., Chicago, Ill.
Telephone Canal 1506.

Redakcijos Straipsniai

NAUJIASI IMPERIALIZMAS.

Imperializmas, kaip jau ne kartą buvo aiškinta "Naujienu" skaitytojams, yra toks kapitalistų klesos judėjimas, kurio tikslas yra išplėsti pasaulyje savo šalies viešpatavimą. To judėjimo įkūrėjai ir šalininkai (imperialistai) stengiasi įgyti kolonijas svetimuose kraštuose, praplatinti savo šalies rubežius, paversti savo kaimynus, užgrobti svarbesnius portus prie jūrų, pastatyti po savo kontrole didžiuosius prekybos kelius ir t. t. Žodžiu, jie nori paversti savo šalį milžiniška viešpatybe, imperija, ir su jos pagalba valdyti pasaulį.

stabdė jo augimą. Tas imperializmas atnešė Amerikai karę su Ispanijos ir užkariavimą Filipinų salų ir keletos kitų teritorijų. Jo tikslas buvo įgyti kolonijas, kuriose Amerikos kapitalistai po despotiškų valdžios atstovų globa galėtų engti ten gimusius žmones. Imperializmas tapo sustabdymas, bet neišnyko galutinai. Jisai neužilgo atgijo iš naujo ir apsiereiškė kitokioje formoje. Dabartinis imperializmas tiesia savo naujus jau nebe prieš atskirų kolonijų, bet prieš neiškovotą gamtos turtų visame pasaulyje. Naujasis imperializmas, pasak Manly, turi trejopą tikslą: viena, monopolizuoti gamtinius turto šaltinius visose ne išplėtose šalyse; antra, paimti jį savo kontrole pasaulio rinkoje; trečia, ginti Amerikos kapitalus svetimuose šalyse. Šitie visi trys tikslai sudėti į dailią vedą prie vieno didelio tikslo: įsteigimo ekonominės pasaulio imperijos, valdomos pagal Amerikos bankierių su pagalba Suv. Valstijų armijos ir laivyno.

privilegiją, kad valstybė verstų prie jos žmones, tai įvairūs religiški susivienijimai stengėsi paversti valstybės įrankius prieš vienus kitą. Kiekvienas jų mėgintų paimti jį savo rankas valstybės kontrole. Įstatymų leidimo įstaigose, valdininkų rinkimuose, teismuose, mokyklose ir visur eitu peštynės tarp vienu bažnyčių šalininkų ir kitų. Tos peštynės didintų žmonių religiją neapykantą, fanatizmą. Tose vietose, kur pergalėtų viena bažnyčia ir pasigrobtų valdžią, ji persekiotų kitų bažnyčių pasekėjus; kitose gi vietose, kur ta bažnyčia yra silpnesnė, ji pati būtų persekiuojama savo stipresniųjų priešų. Rezultate, tuo būdu, persekiojami ir prispausti žmonių padėjime atsidurti visi šalies gyventojai — ir tie, kurie netiki, ir tie kurie tiki. Net ir rytom-katalikai, kurių skaičius yra didesnis, negu bent vienos kitos bažnyčios narių, daugelyje vietų turėtų kėsti ant savo sprando svetimų bažnyčių jungą. Štai delko socialistai turi netį programą įrašę reikalavimą, kad tikėjimas būtų privatinis dalykas. Bažnyčios reikalai turėtų būti atskirti nuo valstybės reikalų, ir kiekvienam žmogui turėtų būti užtikrinta pilniausia sąžinės laisvė. APŽVALGA TRECIOJI "PARTIJA."

ni (ypatingai rusai s.d.) sakė, kad tai esą pamatinis Rusijos s.-d. programos reikalavimas ir dabar kaip tik reikia jį aiškinti kelti. Jis reiškias, kad kiekvienas tauta turi teisės nusistatyti savo politikos likimą. Kaip ji nusistatys, tai jau kitas klausimas: čia s.-d. pažiuros galinčios nesu tikti su kitų partijų pažiūromis; ji galinti dargi su jomis kovoti, kitokį turinį įdėti į tarytum vienodus, iš paviršiaus žiurint, reikalavimus (pavyzdžiui, autonomijos reikalavimus); vienok turinti būti duota kiekvienai tautai ta teisė. Kiti (Lietuvos ir Lenkijos s.-d.) sakė, kad šitas reikalavimas — tai esanti liekana garsiųjų 1848 m. teisių reikalavimo: "darbo teisė," "gyvenimo teisė." Kaip tos teisės pasirodė abstraktės ir visiškai neįvykdomos gyvenime, taip ir tautų nusistatymo teisė: tai galima esą įvykdinti tik socializmo visuomenėje. "Ir dabar visai tuščia būtų tas obalsis duoti, nes mes gerai žinome, kad ginklai rīša ir rīš įvairių kraštų likimą. Jei mes matytume, kad kapitalizmo ukių plėtojimas reikalauja atskirų tautinių valstybių kurimo, tai galėtų tas obalsis būti. Bet dabar jau praėjo tautinių valstybių kurimo laikotarpis. Dabar mes turime imperialistinių valstybių, kurios susideda iš daugybės tautų ir tautelių. Dabartinės valstybės stengiasi apimti visą pasaulį; to reikalauja dabartinis kapitalizmo plėtojimosi laipsnis. Mažiukės valstybės dabar — tai kenksminga utopija, su kuria mes turime kovoti; o tautų nusistatymo obalsis kaip tik tą utopiją ir paturi." Žodžiu, jei laikėsi d. R. Liuksemburg pažiūrų, o pirmieji — d. Lenino. Šie nurodė, kad tas programos punktas ypatingai svarbus esąs kolonijų klausimą rīšant, o anie sakė, kad kiekvienam atsitikime reikalinga esą vaduoties konkretėmis sąlygomis ir proletarijos reikalais. Del minimų aukščiau priežiūrėjusių nepatvėrę nepriklausomybės reikalavimų. Jei ir būtų įkurta kokia mažiukė valstybė, tai ji ekonominai ir politinai nuo didžiųjų priklausytų, būtų jų buferas. Tuo būdu jos plėtojimosi būtų labai varžomas. Tokia valstybė, norėdama siektieki atsipirti, da labiau turėtų savo militarizmą ugdinti. Ir vis tiek kuri ištikus jos laukia Belgijos likimas. Darbininkams taip pat lengviau kova vesti, kuomet jie kiekvienu žingsniu nesutinka valstybės sienų (anapus tos sienos jie jau nustoja teisių), o jiems taip tankiai reikia dabar perženkli ta siena. Vienok, kol viešpatauja kapitalizmo tvarka, negalima svajoti apie jungtinį Europos štatų (valstijų) įkurimą: be galutinio proletarijos laimėjimo jokia valstybė nesutiks nusiginkluoti ir nė vienos valstybės imperialistai anaipol neatsisakys nuo konkurencijos su kitos valstybės imperialistais. Šituo klausimu taip pat nebuvo nuomonių skirtumo. Mums rodosi, kad teisingesnė yra nuomonė tų, kurie stovėjo už teisę kiekvienos tautos spręsti apie savo likimą. Tas faktas, kad šandie tautų klausimus rīša ginklų spēka, dar nesumaša jos. Ginklų spēka yra autoritetas viešpatuojančiųjų klesų akyste, bet ne darbo žmo-

nių, j kuriuos kreipiasi socialistai. Darbininkų klesos nauda reikalauja, kad visos tautos turėtų progą laisvai plėtoties, todėl ji privalo pripažinti tautoms tą dalyką kaip teisë ir padėti joms iškovoti jį. Redakcijos Atsakymai Senas buvęs biznieriūs. Abejojame, kad tai būtų tiesa, buk "jeigu kas bus teisingas, tai tas nestovės ilgai biznyje;" mums rodosi, kad biznį galima ir teisingai vesti, nenustigdyvenant. Kadangi neparašėte savo vardo ir adreso, tai Jūsų straipsnelio suvartoti negalime. Draugui. Jūsų klausimas apie konstitucijos pildymą yra labai keistas. Apie tai negalbut jokijų ginčijų; draugijos konstituciją nariai tur pildyti. Jeigu didžiūma narių yra priešinga konstitucijai, tai jie gali pakeisti ją, bet kol konstitucija nepakeista, tol ji yra įstatymu. Pilyptui iš Kanapių. Labai

Samoninga gaspadinė
visada turi savo namuose buteliuką D-ro Richter'io PAIN-EXPELLER

EZERIETS
J U D A
VERTE KLAJUNAS
I.
Tai atsitiko staiga, netikėtai staiga. Vėliau ponis pastorienė pasakojo, kad jos prisiegia, t. y. Arnoldas Bulduras, pavalgęs pietus kaip ir visuomet, užsirukęs cigarą ir atsisėdęs sofon. Ji dar tebesitrusus virtuvėje, ir auklė šebevalgius pietus, kuomet vyras staiga išbėgęs iš salės, stveręs kepurę ir lazda ir skubiai išėjęs. Jai pasidarė taip negera ant širdies ir ji tuoj pasekus savo prisiegia už durų. — Bet Arnoldo, kur gi taip skubiai? Ji paklausus. Jis gi pamojęs ranka ir trumpai atsakęs: — Buk rami... Rodos, kad su manim pau nebus gero...

gerai, kad parašėte, bet mes manome, kad korespondencija nepataisys tų "bobelių.". Netilps. NAUJOS KNYGOS. Motyna ir jos rupeščiai vaikų likimu. Piesinėliai iš zoologijos su paveikslais. Parrašė d-ras A. Garmus. Išlaido Tėvynės Mylėtojų Draugija. Spauda "Naujienu," Chicago, Ill. MEILĒ, gaidos vienam balsui ir pianui. Parrašė A. Aleksandarvičius. Kaina 40 centų. Išlaista Chicagoje, Ill. Žodžiai Silelio.

Redakcijos Atsakymai
Senas buvęs biznieriūs.
Draugui.
Pilyptui iš Kanapių.

quo kalbėjotės, ar galiu paklausti? — Su Juda!... — Taip, bet... daktaras mikčiojo, nežinodamas ką atsakyti. Bulduras gi nesulaukdamas tęsė: — Taip, aš mačiau patį Judą Iskarijotą. Ir tai atsitiko vos pusvalandis atgal... Kaip ir visuomet, po pietų aš užsiurkiau cigarą ir išsitiesiau ant sofos. Tamsta žina, mano salėje randasi piešinys, kuriame atvaizduota Kristaus išdavimo valanda Alyvų darže. Galiau intikinti tamsta, kad aš buvau visiškai ramus, apie nieką ne nesvajojau. Bet kai intraučiau porą dūmų, mano atidą priviliojo anas piešinys, ir vos aš pradėjau jį tēmyti, Juda atgijo, išsitiesė savo gamtiškame didume, atsiskyrė nuo piešinio, priėjo prie manęs ir tiesdamas man ranką pasakė: "Sveikinu tave! Tavo pasieligimas teisingas ir todėl tu esi mano brolis...". Suprantama, aš su pasipiktinimu atstumiau jo ranką, bet jis nusišypsojo ir pridūrė: "O visgi tu esi mano draugas-brolis...". Tavo pasieligimas teisingas, taip kaip ir mano...". Tuomet jis ir vėl atsitraukė nuo manęs, prisitartino prie piešinio, sumažėjo ir susiliejo, bet man staiga atėjo mintis, kad jo pasieligimas ištikro išteisingas, nes Kristus juk buvo prasižengęs prieš tolaikinius įstatymus, jis skelbė naują mokslą, atsimeitė nuo tėvų profėvių, buvo aršus Izraelio bažnyčios priešaš, rinko sau mokinius ir nors jis sakė, kad jo karalystė esanti ne šiame sviete, tačiau jis galėjo būti pavojingas Romos valdžiai. Tai gi Judas visai neprasižengė prieš tolaikinius įstatymus, bet išplėdė savo pilietiską pareigą, išduodamas Kristų ir primdamas užtai, kaip ir už kiekvieną darbą, prideramą atlyginimą. O kuomet aš priėjau prie to įsitikinimo, man dingstelėjo galvon, kad aš neturiu teisės pasmerkti Judą... Bulduras nutilo ir klausiančiai žiūrėjo savo kaimyno akysna, kuris, rodės, irgi galvojo, ką jį atsakyti. Kad jisai, Bulduras nejuokauja, tai buvo aišku, bet ir beprotiškės ženkly pas jį iki šiol nepastebėta. To (Tęsa ant 7-to pusl.)

A. J. KARALIUS.
DRAUGIJINĖ HYGIENA

Tuberkuliozės (džiova).
Jau buvo sakyta, kad užsiemimuose esanti nuodai nusilpnina kūną ir palieka jį ligų bakterijoms. Ant nelaimės, reikia pastebėti, kad sąryšis tarp užsiemimų ir tuberkuliozės yra labai didelis.
Pirmiausia tuberkuliozės apserga lirbantys tokiose vietose, kur yra dulkių, nuodingų gazų bei garų ir kur labai staiga temperatūra mainosi, kur iš karšto kambario darbininkas eina į šaltą. Tokios sąlygos nusilpnina kūną.
Aparto to dirbantys dulketose vietose žmonės tankiai girtuokliauja — tai jų vienintelis nusiramimo budas — ir savo namus nešvariai užlaiko. Todėl kartais ir šios sąlygos prisideda prie kūno nusilpnimo ir prirengimo geros dirvos tuberkuliozės bakterijoms.
Suv. Valstijų Darbo biuras 1908—9 m. skelbia, kad iš vyrų, kurie miršta tarpe 25 ir 34 metų trečia dalis miršta nuo džiovos. Kas link amatų, tai nuo džiovos miršta:

nuoš.	
Teknitojų (grinders)	71
Tool makers	59
Printerių	56
Akmenų tašytojų	53
Audėjų	53
Verpėjų	50

Visokių šaltinių statistikos maždaug panašiai pasako. Vienas dalykas visur aiškiai parodomas: dulketos vietos suteikia daugiausia aukų džiovai. Ir nors senesnės medicinos knygos skelbia, kad "džiova pjauja karalių ir vargšą," vienok šių dienų tyrinėjimai su tuo visai nesutinka: džiova pjauja darbininkus.
Dr. E. R. Hayhurst sako: "Veik kiekvienas iš 36,923 žmonių (darbininkų), kurie 1909 m. mirė nuo džiovos Amerikoje, turėtų gyventi šiandien..."
Taip jie "turėtų gyventi," bet kodėl jie mirė? Toliaus minėtas tyrinėtojas tešia:
"Dulkės, dregnumas, tamsumas, netikės oras ir maistas, nuovargis, neveiklumas, netinkama temperatūra, nuodai, kurių galima išvengti — vienas ar keli šių faktorių pataisė tąką džiovai."

Nuodingi metalai ir jų sąjungos.
Antimonas. Antimono sąjungos vartojamos šveitime vamzdžių ir plieno vielų, dirbime mišinių raidėms, užgrūdime švino kulkoms, dirbime anilinių dažų, dirbime raudonosios gumos, ir kitur. Šiose išdirbystėse darbininkai susiduria su antimonu ir parodo užsiuodijimo ženklus, kurie yra sekanti: galvos skaudėjimas, sunkumas krutinėje, neuralgiški ir raumenų skaudėjimai, pilvo suirimai, nerviškusmas, muskulų silpnumas ir kraujo permaina.
Arsenikas. Su virš 30 išdirbystėse vartojamas arsenikas. Svarbiausias išdirbystės, kur arsenikas sveikatą į pavojų stato, yra šios: arseniko kasimas ir valymas, odų išdirbystė, dažų dirbimas, kailių dirbimas, audeklių (ceratos-oil cloth) dirbimas ir stiklų išdirbystė.
Didelė dalis patekusio kuan arseniko susirenka jaknose, inkstuose ir smegenyse, kur pa-

daro patologiškas permainas.
Užsiuodijimo ženklai: galvos skaudėjimas, vidurių gėlimas, muskulų susilpnėjimas, pilvo suirimas, pageltonavimas, abelnas nusilpnėjimas, nervų suirimai ir daugybė kitokių ženklų.
Misingis. Misingis susideda iš vario ir zinko. Kartais pridama švinas. Dirbant prie misingio darbininkai susiduria su arsenigu, antimonu, fosforu etc.
Misingio dirbtuvėse visuomet yra daug garų. Dr. E. R. Hayhurst šiaip sutraukia pavojų misingio dirbtuvėse:

- 1) įkvėpimas metalinių garų
- 2) įkvėpimas viendegio angliadario ir kitų gazų
- 3) ilgos darbo valandos ir nuovargis
- 4) dulkės
- 5) įkvėpimas mineralių rugščių
- 6) patašo garai
- 7) dregnumo pasekmės nuo stovėjimo ant dregnų grindų, kišimo rankų į vandenį ir įvairius skystimus ir tt.

Kadangi misingio išdirbystėse vartojama įvairūs metalai, tai kūno silpnumas įvairiai apsirėškia: kur yra daugiau švino, ten patėmijama užsiuodijimas švinu, kur yra daug nuodingų gazų, ten pavojus jau kitoks ir taip toliau.
Bronza. Šitas metalas daromas iš vario, cino, kartais aluminio primaišoma. Bronzos išdirbystėse didžiausias pavojus yra valyme kur vartojama rugštis ir įvairūs miltai.
Dirbantys bronzos dirbtuvėse skundžiasi galvos skaudėjimais, akių uždegimu, nusilpnėjimu.

Susiduriantis su taip vadina-mais bronzos miltais, stato sveikatą į didesnį pavojų, nes tuose miltuose yra antimono, arseniko ir tt. Auksinė bronzos užturi vario ir zinko ir truputį arseniko.
Nuolatinis įkvėpimas bronzos miltų pagamina galvos skaudėjimą bei gromuliavimo suirimus.

Gyvsidabris. Gyvsidabris įvairiose formose vartojamas yra labai nuodingas. Garuose gyvsidabris suteikia blogiausias pasekmes: jis net per odą persisunkia.
Didžiausias gyvsidabrio kasyklos randasj Amerikoje. Pirmiau te nbuvo tokios sąlygos, kad darbininkai vos vieną mėnesį galėdavo išdirbti: dabar sąlygos pasigerino. Ilgą laiką prie gyvsidabrio dirbančių darbininkų gleivėtos plėvės paraudonuoja ir išlinsta, seilių bėgimas pasididina. Gomuryje pasirodo balzganos plėtmės.
Gyvsidabris yra vartojamas veidrodžių, termometrų ir barometrų dirbime, elektros metrų dirbtuvėse, šiltų kepurų dirbime ir kitur.

Gyvsidabriu užsiuodijimas vadinasi merkuralizmu, kurio ženklai yra sekanti: galvos skaudėjimas, silpnumas, nemiga, muskulų skaudėjimas ir lėbėjimai, seilių bėgimas, sąnarių gėlimas, dantų klibėjimas, pageltonavimas ir taip toliau.

Švinas. Švinas bene bus pavojingiausias iš visų dirbtuvėse užtinkamų nuodų. Darbininkai su švinu labai tankiai susitinka, nes pramonėje jis labai

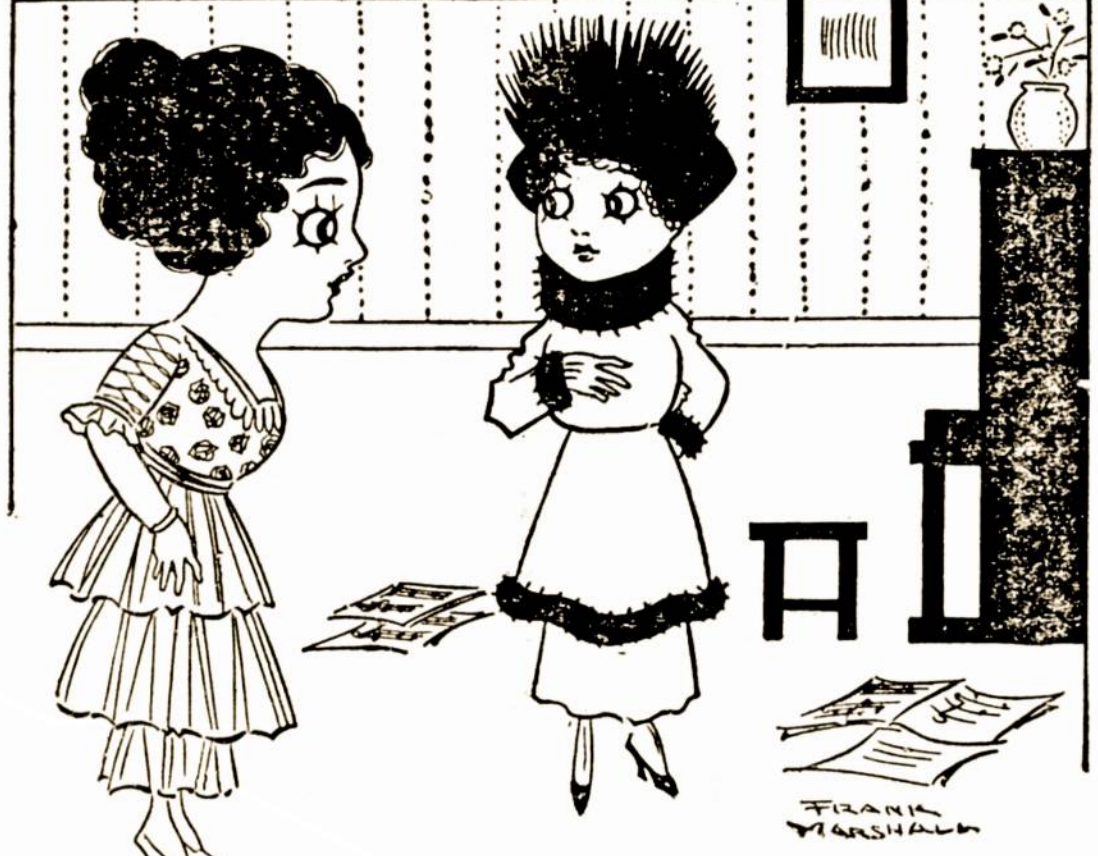
tankiai vartojamas — beveik kiekvienoje dirbtuvėje galima su švinu kokioj nors formoj susidurti.
Užsiuodijimas švinu vadinasi ulumbizmu, kurio ženklais yra: abelnas silpnumas, sioka apetito, energijos nupuolimas, silpnumas rankose, riešų nupuolimas, galvos skaudėjimas, vidurių gėlimas, melancholija, inkstų neveiklumas, proto svyravimas ir tt.

Nuolatinis susidurimas su švinu ant tiek nusilpnina kūną, kad paskui ligos greit prikimba. Dr. R. Jones skelbia, kad iš 133 proto netekusių amatnikų 75 buvo teptoriai (painers), kurie daugiausia su švinu susiduria.

Tėvas: — O latre, tai tu taip nusikazyriavai, kad basas turėjai eiti namo ir da dienos laiku. Ar jau taip nebegali susilaikyti?
Sūnus: — O ne, tėveli, bereikalo taip užsiuoli: batus aš jau tyčia prakazyriavau, kad lengviau būtų namus pasiekti.

TARP GERŲ DRAUGŲ.

— Mano vyras gerai apsvarstė, kol nutarė vest.
— Tiems, kurie daug svarsto, visuomet pasitaiko labiausia susiklyst.

LIGONIO ŠEIMINIOS PADEJIMAS JEI JISAI NEPRIGULI PRIE
S. L. A.
Visi lietuviai rašykites prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje kur galite apsaugoti savo gyvastį ant \$150 iki \$1000 ir priegtam, mokėdami po 30 c. į mėnesį, gaunate iš S. L. A. po \$6.00 į savaitę pašalpos ligoje.
Reikalaudami informaciję, kreipkitės šiuo adresu:
A. B. STRIMAITIS, S. L. A. Sekr.
307 W. 30th St., New York City.

"Kova" Savaitinis Laikraštis
Geriausias darbo žmonių draugas ir užtarėjas. Per dešimtis metų savo gyvavimo ir sunkios kovos su darbininkų priešais dar neišžengė iš tikrojo kelio, kuris veda darbininkus prie gerovės.
"Kovos" kaina metams \$2.00
Ta pati kaina ir užrubežiuose. Pažiuorėjimui vieną numerį prisiuočiamė DYKAL. Rašydami laiškus, adresuokite sekančiai:
"Kova, 229 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.

Farma Farma
160 akry, 80 akry ariamos, visa aptverta dratine tvora, 2 setai budinkų, gražus sodnai, gražus upelis teka per tą žemę. Žemė prie juodžemio, 2 mylios iki miesto ir geležinkelio; arti lietuvių fermerių, 2 arkliai, 1 mulas, 8 karvės, 1 bulius, avių, kiaulių ir visokių paukščių, visokių padarų ir mašinų. Parsiduoda su viskuom po \$30 už akry ant lengvų išmokėjimų. Geras barge-nas del gero žmogaus. Rašyk arba ateik.
JHON D. SIMANOWSKI
239 Railway Exchange Bldg., Phone Wabash 361 Chicago, Ill.

NEW YORK, vasario 1. — Atidaroma nauja plieno liejykla, kuri pasivadins, kaip spėjama, Internatiosal Steel Corporation. Josios pamatinis kapitalas siekias nuo 200 milijonų

ATHENAI, vasaro 1. — Turakai stjudinti rusų pasisekimais ant Kaukazo. Turakai skubiai gabena Kaukazan kareivius ir amuniciją. Visa turkų atida dabar atkreipta Kaukazan ir Mesopotamijon.

Amerikos Lietuvių Mokykla
Mokina Angliškos kalbos
" Lietuviškos kalbos
" Aritmetikos
" Knygvėdystės
" Stenografijos
" Typewriting
" Pirklybos teisių
" Abelnos Historijos
" Suv. Valst. Historijos
" Geografijos
" Pilietystės
" Politiškos Ekonomijos
" Dailarašystės
Mokinimo Valandos:
NUO 8 RYTE IKI 5 VAL. PO PIET.
VAKARE NUO 7:30 IKI 9:30
3360 EMERALD AVE., CHICAGO.

KRYŽIUS SPAUDOJE
Kurie neturite užsisakę naująjį Br. Vargšo veikalą "Kryžius"?
Užsisakykite šiandien.
BR. VARGŠAS.
KRYŽIUS
KETURIŲ VEIKSMŲ DRAMA.
Veikalo siužetas — karės nuotikiai.
Sioji laida bus leidžiama tik tiems, kurie užsisakys. Taigi, kad paskui nesigailėtumėte — pranešame iškalno, pasiskubinkite.
Veikalas jau spausdinamas ir neužilgo išeis. Juo greičiau pasiskubinsite, tuo bus geriau jums patiems.
Užsisakant kaina tik 50c.
Veikale bus virš šimto puslapių gražios, brangios popieros. Tai bus tikras papuošimas tamtos knygynele.
Adresuok:
P. CERESKA, 1840 So. Halsted St., Chicago, Ill.
(ARBA PER "NAUJIENAS")
Ant čekio rašykite: V. Pačkaukas.
DRAMATISKAS RATELIS.

\$26,800,000,00
Suviršum depozitų turi dabar didžiulis Valstijos Bankas-State Bank of Chicago
Uo jo isteigimo 1879 metuose tasai bankas nuolatos augo taip, kad šiandie jo kapitalas ir atsarga yra daugiau kaip keturi milijonai aštuoni šimtai septyniolika tukstančių dolerių — \$4,817,000.00.
Be 36 tukstančių žmonių, kur turi pasidėję savo pinigus šiame banke, čia jau sudėta Suvienytųjų Valstijų valdžios, Illinois valstijos ir Chicagos miesto pinigų.
Lietuviai, kuriems rupi saugumas jų pinigų, tegul pasideda šitame banke. Daug lietuvių yra pasidėjusių čia savo pinigų, ir džiaugiasi. *Atėję bankan klauskite Mr. Lalis.*
Bankas moka 3%. Atdaras nuo 9 ryto iki 3 val. po pietų; Subatomis iki 2 val. po pietų. Išidomėkite adresą
STATE BANK OF CHICAGO
Kampas La Salle ir Washington Sts. prieš City Hall.

